

نام و نام خانوادگی:

زمان برگزاری: ۲۰ دقیقه

نام آزمون: فارسی نهم تستی سری ۱

تاریخ آزمون:

۱) لحن بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«چو خواهی که نامت بود جاودان مکن نام نیک بزرگان، نهان»

- ۱) لحن عاطفی ۲) لحن حماسی ۳) لحن تعلیمی و اندرزی ۴) لحن روایی و غنایی

۲) در همهٔ گزینه‌ها، صفت مبهم وجود دارد، به جز

- ۱) ای همه غم‌های تو خوش، مرچبا.
۲) همه درگاه تو جویم، همه از فضل تو پویم.
۳) ز آغاز، هر خوشه خروار نیست.
۴) هر دمش با من دلسوخته، لطفی دگر است.

۳) در میان ترکیب‌های زیر، چند واژه از نظر املایی، نادرست نوشته شده است؟

«خوی و خصلت، موسم فرتوتی، موحبت و دهش، مبهوت و متحیر، مصاعب و سختی‌ها، سریر و اورنگ، زهره و جرئت، عظیمت و کوچیدن، تدائی صحنهٔ کربلا، اظهار عقاید»

- ۱) سه ۲) شش ۳) چهار ۴) پنج

۴) معنی درست بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«دور گردون گر دو روزی بر مراد ما نرفت دائماً یکسان نباشد حال دوران غم مخور»

- ۱) اگر چه همه روزهای زندگی مطابق خواسته ما نیست، اما چون دائماً اوضاع زمانه یک‌جور نیست، غم مخور.
۲) اگر مدت کوتاهی روزگار با ما سازگاری نداشت، چون اوضاع زمانه همیشه یکسان نیست، غمگین مباش.
۳) در میان روزهای زندگی فقط مدت کوتاهی بر وفق مراد انسان می‌گذرد، به خاطر نوسان روزگار نباید غمگین باشی.
۴) زندگی ما گاهی بر خلاف میل و گاهی موافق خواسته ماست، اما چون احوال روزگار در تغییر است، غم مخور.

۵) کدام گزینه به مفهوم بیت «هر که در او جوهر دانایی است / بر همه چیزیش توانایی است» نزدیکتر است؟

- ۱) دشمن دانا که غم جان بود ۲) بهتر از آن دوست که نادان بود
۳) دوست آن باشد که گیرد دست دوست ۴) در پریشان‌حالی و درماندگی
۵) گفت: همانا که در این همراهن ۶) صورت این حال نماند نهان
۷) توانا بود هر که دانا بود ۸) ز دانش، دل پیر برنا بود

۶) در این بیت، مفعول کدام است؟

«تأمل در آئینهٔ دل کنی صفایی به تدریج حاصل کنی»

- ۱) دل ۲) صفایی ۳) تأمل ۴) حاصل

۷) کدام یک از ابیات زیر، علاوه بر داشتن تناسب مفهومی با «توانا بود هر که دانا بود» از آرایه‌های «تشبیه و جناس» بهره گرفته است؟

- ۱) بی‌خرد گرچه رها باشد در بند بود ۲) باخرد گرچه بود بسته چنان دان که رهاست
۳) جهل و کوریت سر به چاه کشد ۴) علم و بیندگی به ماه کشد
۵) نیست آب حیات، جز دانش ۶) نیست باب نجات، جز دانش
۷) دل بی‌علم، چشم بی‌نور است ۸) مرد نادان ز مردمی دور است

۸ در کدام بیت، کلمات هم خانواده دیده می‌شود؟

- ۱ بحر و هجران رو نهد در وصل و ساحل رو دهد
 ۲ چه ذوق از ذکر پیدا آید آن را
 ۳ چه دل‌ها بردی ای ساقی به ساق فتنه‌انگیزت
 ۴ حکم مستوری و مستی همه بر خاتم تو است
- پس بروید جمله عالم لاله و ریحان ما
 که پنهان شوق مذکوری ندارد
 دریفا بوسه چندی بر زنخداں دلاویزت
 کس ندانست که آخر به چه حالت برود

۹ کدام بیت با عبارت زیر نزدیکی معنایی دارد؟

اگر سؤال از جماعتی کنند که او داخل آن جماعت بود بر ایشان سبقت ننماید و اگر کسی به جواب مشغول شود، او بر بهتر جوابی از دیگران قادر بود، صبر کند تا آن سخن تمام شود، پس جواب خود بگوید بر وجهی که در متقدم طعن نکند.

- ۱ هرچه به دل هست ز پاک و پلید
 ۲ جو گفتند و نیکو نیامد سخن
 ۳ گوش پیچیدگان مکتب کن
 ۴ زبان درکش ار عقل داری و هوش
- در سخن آید اثر آن پلید
 به اصلاح کلیتیه کوشش مکن
 چون در آموختند لوح سخن
 چو سعدی سخن گوی ورنه خموش

۱۰ در کدام گزینه، جایگاه هسته، متفاوت است؟

- ۱ عجب تصاویر جالبی
 ۲ هر سه دانش‌آموز توانمند
 ۳ آرش کمانگیر
 ۴ بزرگ‌ترین درخت سرو

۱۱ معنای درست واژه‌های «رخصت، لاف، قنديل، وصايا، فروتن، مصاحبت» در کدام گزینه آمده است؟

- ۱ فرمان، خودستایی، سرما، پندها، متواضع، دوست
 ۲ اجازه، بیهوده‌گویی، چراغ‌دان، اندرزا، افتاده، دوستی
 ۳ امر، ادعای زیاده از حد، شمعدان، اندرز، متواضع، هم‌نشینی
 ۴ دستور، بیهوده‌گویی، چراغ آویز، اندرز، افتاده، سخنان

۱۲ در متن زیر، املاي کدام واژه غلط است؟

«من و شاهزاده کم‌کم با هم دوست شدیم. من هر روز چیزی از سیاره و از عظیمت و از مسافرت او می‌فهمیدم.»

- ۱ عظیمت
 ۲ سیاره
 ۳ مسافرت
 ۴ شاهزاده

۱۳ باتوجه به عبارت: «دارم به توانایی خودم می‌اندیشم که چنین ماهرانه توانستم از پس همه مشکلات برآیم و به این موقیبت بزرگ دست یابم.»

همه گزینه‌ها نادرست است به جز

- ۱ فعل جمله اول «مضارع اخباری» است.
 ۲ بن مضارع فعل جمله دوم «توان» است.
 ۳ نقش کلماتی که زیر آنها خط کشیده شده است، «م» در خودم: مضاف‌الیه / موقیبت: متمم / ماهرانه: قید / یابم: مضارع اخباری است.
 ۴ در عبارت داده شده یک صفت اشاره و دو صفت مبهم وجود دارد.

۱۴ شکل ساخت کدام واژه با بقیه متفاوت است؟

- ۱ پویه
 ۲ گریه
 ۳ گیره
 ۴ افسرده

۱۵ مفهوم عبارت «اگر یک دوست خفته است، دوست دیگر بیدار است»، به کدام گزینه نزدیک است؟

- ۱ حمایت
 ۲ جسارت
 ۳ وقاحت
 ۴ رسالت

۱۶ معنی همه واژه‌های مشخص شده در بیت‌های زیر، درست است، به جز.....

- ۱ بیا تا برآریم دستی ز دل
 ۲ چو ما را به دنیا تو کردی عزیز
 ۳ چراغ یقینم فرا راه دار
 ۴ خدایا به ذلت، مران از درم
- که نتوان برآورد فردا ز گل (برآریم: بلند کنیم)
 به عقبی همین چشم داریم نیز (عقبی: دنیا)
 ز بد کردنم دست، کوتاه دار (یقین: بصیرت)
 که صورت نبندد، دری دیگرم (ذلت: خواری)

۱۷) در شعر زیر، اقبال لاهوری به چه نکته‌ای اشاره دارد؟

«چون چراغ لاله سوزم در خیابان شما
حلقه، گرد من زنید، ای پیکران آب و گل
ای جوانان عجم، جان من و جان شما
آتشی در سینه دارم از نیاکان شما،

- ۱) دشمن ستیزی ۲) اتحاد و یکپارچگی ۳) همبستگی فرهنگی ۴) احساس همدردی

۱۸) معنای کدام کلمه با توجه به بیت، در مقابل آن صحیح نوشته شده است؟

- ۱) آمادهٔ امر و نهی و فرمان باش
۲) گلزار ز عیش، لاله باران شد
۳) شد چنان از تف دل کام سخنور تشنه
۴) احوال گل ز خار پیرس و از من میرس
هشدار که منجی جهان آمد (نهی: فرمان و دستور)
سلطان زمین و آسمان شد (عیش: زندگی)
که ردیف سخنش آمده یک سر تشنه (سخنور: پرحرف)
نالیدن از هزار پیرس و از من میرس (هزار: بلبل)

۱۹) معنی واژه‌های «کمند، رست، تل، آزادگان» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- ۱) طناب، رها شد، بلند، جوانمردان ۲) مو، پرید، تپه، وارستگان ۳) بند، رها شد، تپه، جوانمردان ۴) طناب، پرید، تپه‌ای، جوانمرد

۲۰) در ابیات زیر در مجموع چند فعل ماضی (گذشته) بعید دیده می‌شود؟

«خود سراپردهٔ قدرش ز مکان بیرون بود
گفته بودیم به خوبان که نباید نگریم
رفته بودیم به خلوت که دگر می نخوریم
تا همه شهر بیایند و ببینند که ما
آن که ما در طلبش جمله مکان گردیدیم
دل ببردند و ضرورت نگران گردیدیم
ساقیا باده بده کز سر آن گردیدیم
پیر بودیم و دگر باره جوان گردیدیم»

- ۱) دو ۲) سه ۳) چهار ۴) پنج

پاسخنامه تشریحی

۱ در لحن تعلیمی، خواننده با حفظ روحیه نیک‌اندیشی و خیرخواهی، نرمی و ملایمت در گفتار، کار می‌گیرد؛ البته گاهی اندرز با زنهار همراه است و نباید آن را یا لحن دستوری یک دانست.

۲ «همه» در این گزینه، هسته گروه نهاد است.

۳ موهبت و دهش / مصائب و سختی‌ها / عزیمت و کوچیدن / تداعی صحنه کربلا (چهار غلط)

۴ معنای بیت چنین است: «اگر روزگار، زمان کوتاهی مطابق میل و خواسته ما نبود، چون اوضاع دنیا همیشه یکسان نیست، پس غمگین نباش».

گزینه ۱: «همه‌ی روزهای زندگی» غلط است.

گزینه ۳: «فقط مدت کوتاهی بر وفق مراد انسان می‌گذرد، و به خاطر نوسان روزگار» غلط است.

گزینه ۴: «گاهی بر خلاف میل و گاهی موافق خواسته ماست» غلط است.

۵ مفهوم بیت سؤال این است: «دانی باعث توانایی است»، این مفهوم از گزینه ۴ دریافت می‌شود.

۶ چه چیزی را حاصل کنی؟ «صفایی» را حاصل کنی. ← صفایی: مفعول

تأمل کردن یک فعل مرکب است.

۷ در این گزینه علاوه بر قرابت معنایی با مصراع ذکرشده در صورت سؤال، آرایه‌های خواسته‌شده هم دیده می‌شود: «دلی که علم ندارد، به چشم بی‌نور» تشبیه

شده است و میان واژه‌های «نور» و «دور» جناس برقرار است.

۸ دو واژه «ذکر» و «مذکور» هم‌خانواده‌اند.

۹ شاعر در بیت گزینه ۲، از مخاطب می‌خواهد به اصلاح سخن دیگران نکوشد. این مفهوم به نوعی در عبارت صورت سؤال هست.

۱۰ در این گزینه پیش از هسته، وابسته‌ای نیامده است و هسته، اولین واژه است.

آرش کمانگیر

هسته صفت بیانی

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: عجب تصاویر جالبی

صفت تعجبی هسته صفت بیانی

گزینه ۲: هر سه دانش‌آموز توانمند

صفت مبهم صفت شمارشی هسته صفت بیانی

گزینه ۴: بزرگ‌ترین درخت سرو

صفت عالی هسته مضاف‌الیه

۱۱ معنای کامل واژگان صورت سؤال:

رخصت: اجازه، دستور و فرمان / لاف: خودستایی، ادعای زیاده از حد، بیهوده‌گویی / قنديل: مشعلی که از سقف آویزان می‌کنند، چراغ آویز، چراغ‌دان / وصایا: جمع وصیت، اندرزها، پندها /

فروتن: افتاده، متواضع / مصاحبت: هم‌صحبتی، هم‌نشینی، دوستی

۱۲ عزیمت، هم‌خانواده‌ی اعزاز و عزم به معنای قصد و اراده است.

۱۳ دارم به توانایی خودم می‌اندیشم که چنین ماهرانه توانستم از پس همه مشکلات برآیم ...

۱ ۲ ۳

نکته: توجه داشته باشید که فعل جمله اول مضارع مستمر است که بین دو قسمت آن فاصله افتاده است؛ مراقب باشید که به اشتباه آن را دو جمله در نظر نگیرید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: فعل جمله اول: دارم می‌اندیشم (مضارع مستمر)

گزینه ۳: «یابم، بیابم»: مضارع التزامی

گزینه ۴: همه مشکلات / این موفقیت بزرگ (یک صفت اشاره و یک صفت مبهم)

صفت مبهم هسته صفت اشاره هسته صفت بیانی

۱۴ به جز گزینه ۴ که از بن ماضی و پسوند ساخته شده است، بقیه گزینه‌ها از بن مضارع و پسوند ساخته شده‌اند.

۱۵ گوینده عبارت صورت سؤال می‌گوید دوستان حامی یکدیگرند. این عبارت در متن تذکره‌الاولیا، به معنای حمایت خدا از اولیاءالله آمده است.

۱۶ عقبی: جهان آخرت

۱۷ مفهوم بیت: یکسان بودن ریشه فرهنگی و ملی، تأکید بر همبستگی فرهنگی و ملی

۱۸ گزینه ۱: «نهی» برحذر داشتن / گزینه ۲: «عیش» خوشی / گزینه ۳: «سخنور» سخندان، شاعر

۱۹ کمند: طناب، بند / رست: نجات یافت، رها شد / تل: تپه، بلندی / آزادگان: ج آزاده، وارستگان، جوانمردان

۱ ۲ ۳ ۴ ۲۰
فعل‌های «گفته بودیم» و «رفته بودیم» در آیات ماضی بعید است.

پاسخنامه کلیدی

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴

۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴

۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴

۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴